

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput III

urn:nbn:de:bsz:31-97032

matur. Vescuntur illis Cumanæ regionis incolæ. Si barbam cito crescere voles, ex cinere combustarum, cum foricis stercore, fac linimentum & loco inunge. *Adrovandus.*

CAPUT III.

DE ARANEIS.

IN Orbe novo, ut *Oviedus l. 15. c. 3.* tradit, viridem colorem aranei habent, serico æquandum; tela aureum ostendit. Eadem à Cumanis tam firma textur, ut serici instar, difficile rumpatur. In Hispaniola pilas lusorias, magnitudine æquant, nuces soliditate. In Brasilia prægrande quorundam genus, cancro simile; à musca tamen captivum in latibula trahitur, verso cum Europæis more. Indiam occidentalem passerum quantitatem proferre auctor est *Cardanus l. 9. subtil.* Convenire clunibus scripsere quidam, & sparsa in telas, parere ova. Saliunt enim & ita emittunt. Quatuor septenis consumantur diebus. *Scaliger* è situ nasci refert. *Ova* (inquit *l. 1. de caus. plant. c. 5.*) *Araneorum cum aliquando observarem, inveni esse, multa, modica, livida, exiguis macula aspersa, divisa, invicem que separata, mollia & viscida, qua si casu aliquo fuerint perdita, Aranea diligenter inquiri, & sui additamenti interioribus, & rostro etiam ea reportat. Vidi item ex unico ovo, multos ac innumerabiles fetus procreari, ita exiguos, ut vix oculis percipi queant, atramen quam primum ovo erant exclusi, fila deducebant adeo tenuia, ut nihil possent esse mirabilius. Observavi item sub capti Aranea alvo magnum ovorum cumulum, adeo exiguorum, ut atomis comparare licuisset. Erant autem candida & digito compeffa crepitem edebant. Magnus in illis tactus vigor est. Residentes enim in telæ medio, muscam in remotissima etiam parte impigisse sentiunt. Hinc *Antonius Ludovicus l. 1. probl. sect. 5. probl. 13.* eam ob causam in medijs excubare castibus affirmat, Et certe cum æquales sint lineæ, quæ à centro ferun-*

feruntur, in medio consistens, pedibusque vineta tenens filorum, quæ nevit, exordia, facili undique agnoscere poterit negotio. Telas mittunt subtilissimas, intextuntque his culices, aliaque imbecilla irretiunt animalia. Hoc vel id quod foris habent, ceu corticem vellus facit; quo paulatim depexo deductoque in staminis morem, & illas imminui, & filamenta edi contingit: vel sponte lanigera quædam fecunditas; vel quia statuto tempore, alvi intus corrumpitur natura, excrementi cujusdam modo, sub tegmen alligatur ad intra, ex quibus tenuissimi illi oriuntur complexus. Certe in bombycibus prius evenire conspicimus. Nam & serica ex propriis excrementis producunt fila, & vitam pro bombycio, propria in vellus absumpta substantia, permutant. *Anton. Ludovicus l. 1. f. 5. probl. 52.* in demorso à domestica aranea penem erigi scribit *Francisc. Bonzell. Cardin. l. 3. c. 14.* de venenis, idem in Phalangii accidere ictu testatur. *Plin. l. 24. c. 9.* Causa veneni ponitur natura. Licet enim facile penetrèt: terream tamen flatulentos movet humores, qui ad inferiores depulsi partes, penem distendunt. Lacertorum cum venantur catulos, tela primum involvunt illos, labra dein morfu apprehendunt, theatri cum contingit spectaculo. *Plin. l. 11. c. 24.* Librat se, eodem authore. *l. 10. c. 74.* in caput serpentis sub umbra arboris araneus, tantaque vi morfus cerebrum apprehendit, ut stridens subinde nec filum desuper pendentis rumpere adeo non fugere queat; nec finis ante mortem est. Ruinis imminentibus primi cum telis aranei cadunt. *Plin. l. 8. c. 28.* Incremento omnium futuro, altius illas tollunt, & quia sereno celo non texunt, nubilo texunt. Multæ aranæ imbrium signa sunt. *Plin. l. 11. c. 24.* Thebani certe, teste in *Bœotici Pausania*, id agnovère. Nam cum legiferæ Cereris sub Leuêtricæ pugnæ tempus, aranæ albas circa templi valvas texissent telas, adorientibus jam Macedonibus longe divertâ portendentes, nigro opere omnia compleverant.